

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 1 квітня 2026 р. № 490

ПОРЯДОК

зарахування роботодавцем до виконання нормативу робочих
місць для працевлаштування осіб з інвалідністю забезпечення
роботою осіб з інвалідністю першої групи незалежно від
причин її встановлення або осіб з інвалідністю другої групи
з порушенням зору або психічними розладами

1. Цей Порядок визначає механізм зарахування роботодавцем до виконання нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, встановленого частиною шостою статті 18² Закону України “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”, забезпечення роботою осіб з інвалідністю першої групи незалежно від причин її встановлення або осіб з інвалідністю другої групи з порушенням зору або психічними розладами.

2. У цьому Порядку терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”, “Про психіатричну допомогу”.

3. До виконання нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю (далі — норматив) зараховується одна працевлаштована особа з інвалідністю у розрахунку за двох штатних працівників (два робочих місця визначеного нормативу) (далі — подвійне зарахування) за умови, що така особа є:

особою з інвалідністю першої групи незалежно від причин її встановлення;

особою з інвалідністю другої групи з порушенням зору за наявності хвороби згідно з додатком;

особою з інвалідністю другої групи з психічними розладами за наявності хвороби згідно з додатком.

Подвійне зарахування застосовується за умови відсутності в особи з інвалідністю протипоказань, визначених переліком медичних психіатричних протипоказань щодо виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), що можуть становити безпосередню небезпеку для особи або оточуючих, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 10 травня 2022 р. № 577 (Офіційний вісник України, 2022 р., № 41, ст. 2225).

4. Роботодавець має право застосувати подвійне зарахування у разі, коли:

особа з інвалідністю, визначена пунктом 3 цього Порядку, працює на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах найманої праці чи служби (незалежно від виду служби та органу проходження такої служби), передбачених законодавством (крім осіб, які виконують роботу або надають послуги на умовах цивільно-правового договору), або проходить стажування та отримує заробітну плату в розмірі, що перевищує розмір мінімальної заробітної плати, на підставі договору про стажування;

розмір оплати праці особи з інвалідністю, визначеної пунктом 3 цього Порядку, за повністю відпрацьований календарний місяць перевищує встановлений законом розмір мінімальної заробітної плати при нормальній тривалості робочого часу або у разі, коли за рахунок заходів розумного пристосування тривалість робочого часу є скороченою або неповною.

У разі недотримання вимог, визначених цим пунктом, працевлаштування особи з інвалідністю, визначеної пунктом 3 цього Порядку, не може бути зараховано до виконання нормативу у відповідному обліковому періоді.

5. У разі втрати працевлаштованою особою, визначеною у пункті 3 цього Порядку, статусу особи з інвалідністю або зміни статусу на такий, який не дає право на подвійне зарахування, роботодавець втрачає право на подвійне зарахування до виконання нормативу щодо такої особи з наступного кварталу після кварталу, в якому роботодавцю стало відомо про зміну/втрату такого статусу.

6. Підставою для застосування роботодавцем подвійного зарахування є:

1) для осіб з інвалідністю першої групи незалежно від причин її встановлення — один з документів, в якому зазначено про встановлення особі першої групи інвалідності, а саме:

виписка з акта огляду медико-соціальною експертною комісією/довідка до акта огляду медико-соціальною експертною комісією (видана до 1 січня 2025 р.);

витяг з рішення експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи;

індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю;

посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни;

посвідчення учасника ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС (для категорії 1 серії А);

посвідчення учасника ліквідації ядерних аварій (для категорії 1 серії Я);

посвідчення потерпілого від Чорнобильської катастрофи (для категорії 1 серії Б);

посвідчення потерпілого від радіаційного опромінення (для категорії 1 серії Я);

пенсійне посвідчення;

посвідчення особи, яка одержує державну соціальну допомогу відповідно до Законів України “Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю” та “Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю”;

довідка для отримання пільг особами з інвалідністю, які не мають права на пенсію чи соціальну допомогу;

2) для осіб з інвалідністю другої групи з порушенням зору або психічними розладами — один з документів, в якому зазначено про встановлення особі другої групи інвалідності та основного діагнозу, яким підтверджується порушення зору або наявність психічних розладів, визначених переліком хвороб відповідно до національного класифікатора НК 025:2021 “Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров’я”, затвердженого Мінекономіки, які надають право на зарахування роботодавцем до виконання нормативу однієї працевлаштованої особи з інвалідністю другої групи з порушеннями зору або психічними розладами у розрахунку за двох штатних працівників, згідно з додатком, а саме:

виписка з акта огляду медико-соціальною експертною комісією/довідка до акта огляду медико-соціальною експертною комісією (видана до 1 січня 2025 р.);

витяг з рішення експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи;

індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю.

ПЕРЕЛІК

хвороб відповідно до національного класифікатора
НК 025:2021 “Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони
здоров’я”, які надають право на зарахування роботодавцем до виконання
нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю однієї
працевлаштованої особи з інвалідністю другої групи з порушеннями зору
або психічними розладами у розрахунку за двох штатних працівників

Хвороби відповідно до національного класифікатора НК 025:2021 “Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров’я”	Код згідно з НК 025:2021
Особи з інвалідністю другої групи з порушенням зору	
Птоз повіки	H02.4
Хвороби очної ямки	H05
Хвороби склери	H15
Кератит	H16
Рубці та помутніння рогівки	H17
Інші хвороби рогівки	H18
Ураження склери та рогівки при хворобах, класифікованих в інших рубриках	H19
Іридоцикліт	H20
Інші хвороби райдужної оболонки та циліарного тіла	H21
Ураження райдужної оболонки та циліарного тіла при хворобах, класифікованих в інших рубриках	H22
Стареча (вікова) катаракта	H25
Інша катаракта	H26
Інші хвороби кришталика	H27
Катаракта та інші ураження кришталика при хворобах, класифікованих в інших рубриках	H28
Хоріоретинальне запалення	H30
Інші хвороби судинної оболонки ока	H31
Хоріоретинальні ураження при хворобах, класифікованих в інших рубриках	H32
Відшарування та розриви сітківки	H33

Хвороби відповідно до національного класифікатора НК 025:2021 “Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров’я”	Код згідно з НК 025:2021
Оклюзії судин сітківки	H34
Інші хвороби сітківки	H35
Ураження сітківки при хворобах, класифікованих в інших рубриках	H36
Глаукома	H40
Глаукома при хворобах, класифікованих в інших рубриках	H42
Хвороби скловидного тіла	H43
Хвороби очного яблука	H44
Ураження скловидного тіла та очного яблука при хворобах, класифікованих в інших рубриках	H45
Неврит зорового нерва	H46
Інші хвороби зорового (2-го) нерва та зорових шляхів	H47
Ураження зорового (2-го) нерва та зорових шляхів при хворобах, класифікованих в інших рубриках	H48
Паралітична косоокість	H49
Інша косоокість	H50
Інші порушення співдружного руху очей	H51
Порушення рефракції та акомодації	H52
Розлади зору	H53
Порушення зору, включно з бінокулярною чи монокулярною сліпотю	H54
Ністагм та інші мимовільні рухи очей	H55
Інші хвороби ока та його придаткового апарата	H57
Інші ураження ока та його придаткового апарата при хворобах, класифікованих в інших рубриках	H58
Ураження ока та його придаткового апарата після хірургічного втручання та медичних процедур, не класифіковані в інших рубриках	H59
Гіпоплазія зорового нерва	Q07.82
Вроджений птоз	Q10.0
Вроджена вада розвитку очної ямки	Q10.7
Анофтальм, мікрофтальм та макрофтальм	Q11

Хвороби відповідно до національного класифікатора НК 025:2021 “Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров’я”	Код згідно з НК 025:2021
Вроджені вади розвитку кришталика	Q12
Вроджені вади розвитку переднього сегмента ока	Q13
Вроджені вади розвитку заднього сегмента ока	Q14
Інші вроджені вади розвитку ока	Q15
Травма зорового нерва та його провідних шляхів	S04.0
Травма ока та очниці	S05
Стороннє тіло в зовнішній частині ока	T15
Опік ока та його придатків	T26
Особи з інвалідністю другої групи з психічними розладами	
Деменція при хворобі Альцгеймера	F00
Судинна деменція	F01
Деменція при інших хворобах, класифікованих в інших рубриках	F02
Неуточнена деменція	F03
Органічний амнестичний синдром, не спричинений алкоголем та іншими психоактивними речовинами	F04
Делірій, не спричинений алкоголем та іншими психоактивними речовинами	F05
Інші психічні розлади внаслідок ушкодження чи дисфункції головного мозку або внаслідок соматичної хвороби	F06
Розлади особистості та поведінки внаслідок хвороби, ушкодження та дисфункції головного мозку	F07
Неуточнений органічний чи симптоматичний психічний розлад	F09
Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю	F10
Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання опіоїдів	F11
Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання канабіноїдів	F12
Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання седативних чи снодійних засобів	F13
Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання кокаїну	F14

Хвороби відповідно до національного класифікатора НК 025:2021 “Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров’я”	Код згідно з НК 025:2021
Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання інших стимуляторів, включаючи кофеїн	F15
Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання галюциногенів	F16
Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання тютюну	F17
Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання легких розчинників	F18
Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання декількох препаратів та інших психоактивних речовин	F19
Шизофренія	F20
Шизотиповий розлад	F21
Хронічні маячні розлади	F22
Гострі та транзиторні психотичні розлади	F23
Індукований маячний розлад	F24
Шизоафективні розлади	F25
Інші неорганічні психотичні розлади	F28
Неуточнений неорганічний психоз	F29
Маніакальний епізод	F30
Біполярний афективний розлад	F31
Депресивний епізод	F32
Рекурентний депресивний розлад	F33
Хронічні розлади настрою (афективні)	F34
Інші розлади настрою (афективні)	F38
Неуточнений розлад настрою (афективний)	F39
Фобічні тривожні розлади	F40
Інші тривожні розлади	F41
Обсесивно-компульсивний розлад	F42
Реакція на тяжкий стрес та розлади адаптації	F43
Дисоціативні (конверсійні) розлади	F44
Соматоформні розлади	F45
Інші невротичні розлади	F48

Хвороби відповідно до національного класифікатора НК 025:2021 “Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров’я”	Код згідно з НК 025:2021
Розлади, пов’язані із споживанням їжі	F50
Розлади сну неорганічної етіології	F51
Статева дисфункція, не зумовлена органічним розладом чи хворобою	F52
Розлади психіки та поведінки, пов’язані з післяпологовим періодом, не класифіковані в інших рубриках	F53
Психологічні та поведінкові фактори, пов’язані з розладами чи хворобами, класифікованими в інших рубриках	F54
Зловживання речовинами, які не спричиняють залежність	F55
Неуточнені поведінкові синдроми, пов’язані з фізіологічними розладами та фізичними факторами	F59
Специфічні розлади особистості	F60
Змішані та інші розлади особистості	F61
Стійкі зміни особистості, які не є ознакою ушкодження та захворювання головного мозку	F62
Розлади звичок та спонукань	F63
Розлади статевої ідентифікації	F64
Сексуальні розлади	F65
Розлади психіки та поведінки, пов’язані із статевим розвитком та сексуальною орієнтацією	F66
Інші розлади особистості та поведінки у зрілому віці	F68
Неуточнений розлад особистості та поведінки у зрілому віці	F69
Легка розумова відсталість	F70
Помірна розумова відсталість	F71
Важка розумова відсталість	F72
Глибока розумова відсталість	F73
Інші форми розумової відсталості	F78
Розумова відсталість, неуточнена	F79
Специфічні розлади розвитку мовлення та мови	F80
Специфічні розлади розвитку здібностей до навчання	F81
Специфічний розлад розвитку рухової функції	F82
Змішані специфічні розлади психічного розвитку	F83

Хвороби відповідно до національного класифікатора НК 025:2021 “Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров’я”	Код згідно з НК 025:2021
Розлади психологічного розвитку загального характеру	F84
Інші розлади психічного розвитку	F88
Неуточнений розлад психічного розвитку	F89
Гіперкінетичні розлади	F90
Розлади поведінки	F91
Змішані розлади поведінки та емоцій	F92
Емоційні розлади, початок яких специфічний для дитячого віку	F93
Розлади соціального функціонування, початок яких специфічний для дитячого та підліткового віку	F94
Тикозні розлади	F95
Інші розлади поведінки та емоцій, які зазвичай починаються в дитячому та підлітковому віці	F98
Психічний розлад, неуточнений	F99

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 1 квітня 2026 р. № 490

ПЕРЕЛІК

штатних одиниць, що відносяться до робіт, професій з важкими, шкідливими чи небезпечними умовами праці та не включаються до середньооблікової кількості осіб штатного облікового складу під час розрахунку нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю

1. Штатні одиниці, умови праці на яких за результатами проведеної атестації робочих місць відповідно до Державних санітарних норм та правил “Тігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу”, затверджених МОЗ, відносяться до робіт:

із шкідливими умовами праці, в тому числі важкими та напруженими умовами праці (3 клас);

з небезпечними умовами праці (4 клас).

2. Штатні одиниці, робота на яких належить до робіт підвищеної небезпеки, на які відповідно до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1107 (Офіційний вісник України, 2011 р., № 84, ст. 3077), роботодавцем:

отримано дозвіл на виконання робіт підвищеної небезпеки та/або експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;

zareєстровано декларацію відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці.

3. Штатні одиниці, умови праці (служби) на яких передбачають проходження служби на посадах рядового та начальницького складу або на посадах із спеціальним званням, пов’язаної з провадженням оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування, виконанням обов’язків з підвищеним ризиком для життя або здоров’я, аварійно-рятувальних чи інших невідкладних робіт, постійним зберіганням та носінням зброї, застосуванням заходів фізичного впливу, керуванням спеціалізованим транспортом, а також проходження військової служби, праці (служби) на посадах, які передбачають особистий виступ у всеукраїнських та міжнародних спортивних змаганнях, або посадах, у разі призначення на які

законодавством встановлено вимоги щодо придатності за станом здоров'я, що підтверджується рішенням медичної (військово-лікарської) комісії.

Примітка. Для підприємств залізничного транспорту, електроенергетичних підприємств та суб'єктів охоронної діяльності цей перелік застосовується з урахуванням положень Законів України “Про залізничний транспорт”, “Про ринок електричної енергії”, “Про охоронну діяльність”.
